

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

№ 17

Щодо соціальної підтримки платників податків

на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Co V-2

Цей інформаційний лист присвячено реалізації в Україні додаткових заходів підтримки громадян та малого бізнесу, які запроваджені такими законами:

Законом України «Про соціальну підтримку застрахованих осіб та суб'єктів господарювання на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Co V-2» від 4 грудня 2020 року №1071-IX (далі – Закон № 1071);

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо соціальної підтримки платників податків на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 4 грудня 2020 року № 1072-IX (далі – Закон № 1072).

Зазначені закони набрали чинності з 10 грудня 2020 року.

Цей лист носить інформаційний характер та не є індивідуальною податковою консультацією, оскільки не базується на особливостях фактичних обставин операцій конкретного платника податку. Інформаційний лист ґрунтується на положеннях чинного законодавства України та практики його застосування, які можуть змінитися в майбутньому.

Кожен платник податку у порядку, визначеному статтями 52 та 53 Податкового кодексу України, може звернутися до контролюючого органу з наведенням фактичних обставин операцій та наданням відповідних матеріалів для отримання індивідуальної податкової консультації.

ВИДИ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА КОМПЕНСАЦІЙ, ЯКІ БУДУТЬ НАДАВАТИСЯ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ № 1071

Закон № 1071 спрямований на соціальну підтримку у 2020-2021 роках застрахованих осіб та надання допомоги суб'єктам господарювання (юридичним особам, фізичним особам – підприємцям) на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, запроваджених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Соціальна підтримка, передбачена цим Законом, реалізується в таких формах:

- **одноразова матеріальна допомога застрахованим особам (яка надається відповідно до статті 2 Закону)** – одноразова виплата держави у зв'язку із втратою частини заробітної плати найманими працівниками суб'єктів господарювання, робота яких тимчасово зупинена внаслідок запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, встановлених з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та у зв'язку із втратою частини доходу фізичними особами – підприємцями, економічна діяльність яких підпадає під обмежувальні протиепідемічні заходи, пов'язані із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), що призводить до їх тимчасового зупинення;
- **одноразова матеріальна допомога суб'єктам господарювання – юридичним особам (яка надається відповідно до статті 3 Закону)** – одноразова виплата держави суб'єктам господарювання – юридичним особам задля збереження робочих місць з метою виплати найманим працівникам суб'єкта господарювання одноразової матеріальної допомоги в період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19);
- **одноразова компенсація суб'єктам господарювання – юридичним особам (яка надається відповідно до статті 4 Закону)** – одноразова виплата держави суб'єктам господарювання, які є юридичними особами, з метою відшкодування витрат, понесених на сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок).

У свою чергу Закон № 1072 передбачає звільнення від оподаткування матеріальної допомоги та компенсації, що надаються згідно із Законом № 1071, визначає механізми розв'язання боргів платників податків перед державою тощо.

ПРЕФЕРЕНЦІЇ В ЧАСТИНІ ОПОДАТКУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ТА КОМПЕНСАЦІЇ, ЯКІ НАДАВАТИМУТЬСЯ ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКІВ

I. ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

1 ЯКІ ЗМІНИ ЩОДО ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕДБАЧАЄ ЗАКОН № 1072?

Закон № 1072 доповнив підрозділ 4 розділу XX Податкового кодексу України (далі – Кодекс) новим пунктом 54. Цим пунктом передбачено зменшення фінансового результату до оподаткування платника податку на прибуток підприємств на суму доходу у вигляді:

- ✓ отриманої одноразової компенсації суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску за найманих осіб, відповідно до Закону № 1071 та включеної до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;
- ✓ списаних штрафних санкцій і пені відповідно до пункту 2 (прим. 3) та списаного податкового боргу відповідно до пункту 2 (прим. 4) підрозділу 10 розділу XX Кодексу та включених до складу доходів звітного періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Тобто, починаючи з 10 грудня 2020 року (дати набрання чинності Законом № 1072), платник податку на прибуток підприємств матиме можливість зменшити фінансовий результат до оподаткування та відповідно не враховувати при визначенні суми податкових зобов'язань з цього податку за звітний період суми доходу у вигляді:

- ✓ отриманої ним у такому звітному періоді одноразової компенсації його витрат, понесених за сплату єдиного внеску за найманих осіб;
- ✓ списаних такому платнику у такому звітному періоді штрафних санкцій і пені, нарахованих за податковим боргом, що виник станом на 1 листопада 2020 року.

2 ЧИ ПОШИРЮЄТЬСЯ ПРАВО ЗДІЙСНЮВАТИ КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДО ОПОДАТКУВАННЯ, ВИЗНАЧЕНЕ ПУНКТОМ 54 ПІДРОЗДІЛУ 4 РОЗДІЛУ XX КОДЕКСУ НА ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК, РІЧНИЙ ДОХІД ЯКИХ НЕ ПЕРЕВИЩУЄ 40 МЛН ГРИВЕНЬ?

Так, поширюється, оскільки зменшення фінансового результату до оподаткування визначене пунктом 54 підрозділу 4 розділу XX Кодексу, а відповідно до підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу платники з доходом не більше 40 млн гривень не застосовують різниці визначені лише розділом III Кодексу.

Отже, коригування фінансового результату до оподаткування, визначене пунктом 54 підрозділу 4 розділу XX Кодексу, мають право також здійснити платники податку на прибуток, річний дохід яких не перевищує 40 млн гривень і які визначають об'єкт оподаткування цим податком без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім збитків минулих років), визначені розділом III Кодексу.

3 ЯК ВІДОБРАЖАТИ У ДЕКЛАРАЦІЇ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ РІЗНИЦЮ, ВИЗНАЧЕНУ ПУНКТОМ 54 ПІДРОЗДІЛУ 4 РОЗДІЛУ XX КОДЕКСУ?

Платник податків може відобразити нову різницю, визначену пунктом 54 підрозділу 4 розділу XX Кодексу, у будь-якому рядку розділу «Різниці, передбачені підрозділом 4 розділу XX Податкового кодексу України» додатка РІ до Декларації з податку на прибуток підприємств, яким передбачено зменшення фінансового результату до оподаткування і який не застосовується платником податків для відображення інших різниць за результатами звітного (податкового) року. Також слід буде проставити позначку (x) у спеціальному полі декларації (графі «Наявність доповнення») та зазначити код використаного рядка додатка РІ до Декларації та посилання на відповідну норму Кодексу – «п. 54 підр. 4 р. XX ПКУ» у графі «Зміст доповнення» (без подання інших доповнень до декларації з цієї підстави).

Пункт 54 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

II. ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

1 ЯКІ ПОДАТКОВІ ПРЕФЕРЕНЦІЇ ЗАПРОВАДЖЕНО ЗАКОНОМ № 1072 ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ПЕРШОЇ ГРУПИ?

Тимчасово платники єдиного податку першої групи звільнятимуться від:

1) **Сплати єдиного податку** за грудень 2020 року та січень – травень 2021 року (крім випадків порушення такими платниками встановлених главою 1 розділу XIV Кодексу умов застосування першої групи платників єдиного податку).

При цьому ставки єдиного податку для першої групи платників єдиного податку, встановлені у порядку, визначеному пунктом 293.2 статті 293 цього Кодексу, за такі періоди не застосовуються;

2) **Нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску** в частині сум, що підлягають нарахуванню, обчисленню та сплаті такими особами за себе з 1 грудня 2020 року по 31 травня 2021 року включно (тобто за періоди з 1 по 31 грудня 2020 року, з 1 по 31 січня, з 1 по 28 лютого, з 1 по 31 березня, з 1 по 30 квітня та з 1 по 31 травня 2021 року).

Такі особи можуть прийняти рішення про нарахування, обчислення та сплату єдиного внеску за ці періоди в розмірах та порядку, визначених Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон про ЄСВ). У такому разі інформація про сплачені суми зазначається у звітності про нарахування єдиного внеску за звітний період, визначений для таких осіб Законом про ЄСВ.

При цьому такі періоди включатимуться до страхового стажу із загальнообов'язкового державного пенсійного страхування цих платників та вважатиметься, що страхові суми було сплачено у розмірі мінімального страхового внеску, визначеного законодавством для кожного з таких періодів.

Пункт 52 (прим. 9) підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу; підпункт 9 (прим. 10).1 пункту 9 (прим. 10) розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про ЄСВ; підпункт 14 (прим. 5).1 пункту 14 (прим. 5) розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

2 ЧИ ВКЛЮЧАЄТЬСЯ ДО СКЛАДУ ДОХОДУ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ, ЯКИЙ Є ПЛАТНИКОМ ЄДИНОГО ПОДАТКУ, СУМА КОШТІВ, ЯКА ВИПЛАЧЕНА ВІДПОВІДНО ДО СТАТТІ 2 ЗАКОНУ № 1071?

До складу доходу фізичної особи – підприємця, яка є платником єдиного податку, не включатиметься сума коштів, яка надійшла як одноразова матеріальна допомога застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів, що виплачується такому платнику відповідно до статті 2 Закону № 1071.

Пункт 7 підрозділу 8 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

3

**ЧИ ВКЛЮЧАЄТЬСЯ ДО СКЛАДУ ДОХОДУ ПЛАТНИКА ЄДИНОГО ПОДАТКУ –
ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ СУМА КОШТІВ, ЯКА ВИПЛАЧЕНА ВІДПОВІДНО ДО
СТАТТІ 4 ЗАКОНУ № 1071?**

До складу доходу платника єдиного податку – юридичної особи не включатиметься сума коштів, яка надійшла як одноразова компенсація суб'єктам господарювання витрат, понесених за сплату єдиного внеску за найманих осіб, що виплачується такому платнику відповідно до статті 4 Закону № 1071.

Пункт 6 підрозділу 8 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

III. ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ З ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

1 ЯКІ ДОХОДИ НЕ ОПОДАТКОВУЮТЬСЯ ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ВІЙСЬКОВИМ ЗБОРОМ ЗГІДНО ІЗ ЗАКОНОМ № 1072?

Закон № 1072 доповнив підрозділ 1 розділу XX Кодексу новими пунктами, згідно із якими до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку на доходи фізичних осіб не включаються:

- ✓ дохід у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів, що виплачується (надається) такому платнику податку за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 2 Закону №1071;
- ✓ дохід, виплачений (наданий) роботодавцем за рахунок коштів одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання з метою збереження робочих місць найманих працівників, що виплачується за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 3 Закону № 1071;
- ✓ суми недоїмки з єдиного внеску, а також суми пені та штрафів, нараховані на ці суми недоїмки, які списуються платникам єдиного внеску відповідно до пункту 9 (прим. 15) розділу VIII Закону про ЄСВ;
- ✓ суми списаних штрафних санкцій і пені відповідно до пункту 2 (прим. 3) та списаного податкового боргу відповідно до пункту 2 (прим. 4) підрозділу 10 розділу XX Кодексу.

Вказані доходи також звільняються від оподаткування військовим збором на підставі змін, внесених Законом № 1072 до пункту 16 (прим. 1) підрозділу 10 розділу XX Кодексу.

Пункти 15, 16 і 17 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу; підпункт 1.10 пункту 16 (прим. 1) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

ПРЕФЕРЕНЦІЇ ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ЄДИНОГО ВНЕСКУ

1 ЯКІ ЗМІНИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ЗАКОНОМ № 1072 ЩОДО НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ЄДИНОГО ВНЕСКУ?

1. Тимчасово, за період з 1 по 31 грудня 2020 року, для фізичних осіб – підприємців, які є платниками єдиного внеску (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), на яких поширюється дія Закону № 1071, положення абзацу другого пункту 2 частини першої статті 7 Закону про ЄСВ в частині сплати єдиного внеску за себе не застосовуватимуться.

Тобто у разі якщо таким платником єдиного внеску за вказаний період не отримано дохід (прибуток), то платник звільняється від обов'язку визначити базу нарахування, а також суму єдиного внеску, яка не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску та не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску.

Такі особи можуть прийняти рішення про нарахування, обчислення та сплату єдиного внеску за цей період в розмірах, визначених Законом про ЄСВ. У такому разі інформація про сплачені суми зазначається у звітності про нарахування єдиного внеску за звітний період, визначений для таких осіб Законом про ЄСВ.

2. Не є об'єктом нарахування та сплати єдиного внеску соціальна підтримка, що виплачується за рахунок коштів державного бюджету відповідно до Закону № 1071 у формах:

виплати застрахованим особам у вигляді одноразової матеріальної допомоги застрахованим особам, які можуть втратити доходи у разі повної заборони сфери їх діяльності внаслідок посилення обмежувальних заходів;

виплати застрахованим особам, які здійснюються за рахунок одноразової матеріальної допомоги суб'єктам господарювання з метою збереження робочих місць найманих працівників;

Пункти 9 (прим. 16) та 9 (прим. 17) розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про ЄСВ.

2 ЯК ЗМІНИВСЯ ПОРЯДОК СПИСАННЯ СУМ НЕДОЇМКИ З ЄДИНОГО ВНЕСКУ ДЛЯ САМОЗАЙНЯТИХ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЯКІ ФАКТИЧНО НЕ ЗДІЙСНЮВАЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ З 1 СІЧНЯ 2017 РОКУ?

Закон № 1072 вносить зміни до пункту 9 (прим. 15) розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про ЄСВ. Цими змінами фактично продовжуються процедури, передбачені при списанні сум недоїмки з єдиного внеску, а також штрафів і пені на виконання вимог Закону України від 13 травня 2020 року № 592-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо усунення дискримінації за колом платників» (далі – Закон № 592) зі змінами, внесеними Законом України від 14 липня 2020 року № 786-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо функціонування електронного кабінету та спрощення роботи фізичних осіб-підприємців» (далі – Закон № 786).

Коло суб'єктів, які мають право на таке списання, не змінюється: це фізичні особи – підприємці (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та особи, які провадять незалежну професійну діяльність. Однак встановлюється новий період, протягом якого такі платники можуть звернутися за списанням – це можна зробити до 1 березня 2021 року. Таким чином, всі хто з будь-яких причин не зміг звернутися до контролюючих органів за списанням або виконати необхідні для цього умови у термін, попередньо визначений Законом № 786 (який спливає 31 серпня 2020 року), зможуть це зробити.

Більше того, Закон № 1072 врегулював питання списання недоїмки з єдиного внеску тих платників, які звернулися із заявами про списання на підставі Законів № 592 та № 786 у строк до 31 серпня 2020 року, але їх діяльність як суб'єктів підприємницької діяльності на момент звернення вже була припинена в періоді з 1 січня 2017 року до 3 червня 2020 року. Таким платникам не потрібно звертатися із заявою повторно, контролюючі органи здійснять списання на підставі документів, які були подані раніше, на підставі Законів № 592 та № 786.

Всі інші суб'єкти (які не зверталися раніше, або яким було відмовлено у списанні через недотримання вимог до обов'язкових документів, необхідних для списання відповідно до Закону) можуть звернутися до контролюючих органів у порядку, описаному нижче.

Підлягають списанню у порядку, визначеному Законом про ЄСВ, несплачені станом на 1 грудня 2020 року суми недоїмки, нараховані фізичним особам – підприємцям (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та особам, які провадять незалежну професійну діяльність, за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року, а також штрафи та пеня, нараховані на ці суми недоїмки, у разі якщо дотримано такі умови:

...такими платниками у відповідних місяцях періоду з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб, ...

...якщо до 1 березня 2020 року подано необхідні документи, а саме:

а) для фізичних осіб – підприємців (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування):

- заяву про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності, яка подається державному реєстратору за місцем знаходження реєстраційної справи фізичної особи – підприємця (якщо така заява не подавалася раніше);
- заяву про списання заборгованості та
- звітність відповідно до вимог частини другої статті 6 Закону про ЄСВ за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року, які подаються до податкового органу за основним місцем обліку (якщо така звітність не подавалася раніше або була подана з помилками). Цю норму слід розуміти таким чином, що подана фізичною особою звітність має обов'язково відображати дані за період з 1 січня 2017 року до дати державної реєстрації припинення підприємницької діяльності включно у зазначеному періоді, який закінчується 1 грудня 2020 року. Фізичній особі не потрібно звітувати за період після дати державної реєстрації припинення підприємницької діяльності, оскільки в такому проміжку часу вона вже не вважається платником єдиного внеску відповідно до Закону про ЄСВ на підставі даних, одержаних контролюючим органом від Державного реєстратора.

б) для осіб, які провадять незалежну професійну діяльність (наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності):

- заяву про списання заборгованості;
- заяву про зняття з обліку як платника єдиного внеску (якщо така заява не подавалася раніше) та
- звітність відповідно до вимог частини другої статті 6 Закону про ЄСВ за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року, які подаються до податкового органу за основним місцем обліку (якщо така звітність не подавалася раніше, або була подана з помилками). Якщо зазначені особи вже зверталися до контролюючих органів із заявою про зняття з обліку раніше, то звітність має охоплювати період з 1 січня 2017 року до дати подання заяви про зняття з обліку як платника єдиного внеску. Якщо ж така заява подається вперше після 30 листопада 2020 року, то звітність подається за період до 1 грудня 2020 року.

Зазначена письмова заява про списання заборгованості подається на ім'я начальника відповідного територіального управління ДПС у довільній формі і може мати наступний зміст:

«Керуючись змінами, внесеними Законом України від 4 грудня 2020 року № 1072 до пункту 9 (прим. 15) розділу VIII Закону України від 8 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», прошу списати мені несплачені станом на 1 грудня 2020 року суми недоїмки, а також штрафні санкції та пені, нараховані на ці суми недоїмки за період з 1 січня 2017 року до 1 грудня 2020 року.

Повідомляю, що за вказаний період мною не отримано дохід (прибуток) від діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб та відповідно до вимог частини другої статті 6 Закону України від 8 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», за період з 1 січня 2017 року подано звітність з ЄСВ за відповідні періоди 2017 – 2020 років».

Інформація про списані суми передається до органів Державної виконавчої служби для закриття виконавчих проваджень.

Пункт 9 (прим. 15) Розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про ЄСВ.

ПОСЛАБЛЕННЯ З МЕТОЮ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ

Закон № 1072 збільшив мінімальний поріг суми податкового боргу, до якої не застосовуються заходи стягнення. Також цей документ доповнив підрозділ 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу новими пунктами, через які законодавець передбачив одразу декілька механізмів врегулювання податкового боргу, залежно від його суми та категорії платників податків – боржників, а саме:

- 1) списання податкового боргу, загальна сума якого за усіма податками і зборами не перевищує 3 060 гривень у будь-якого платника податків, крім платників, що перебувають у процедурах банкрутства, та платників, що мають податковий борг з митних платежів (пункт 2 (прим. 4) підрозділу 10 розділу XX Кодексу);
- 2) відстрочення податкового боргу, загальна сума якого не перевищує 6 800 гривень для платників податків фізичних-осіб (пункт 1 (прим. 2) підрозділу 10 розділу XX Кодексу);
- 3) прощення фінансових санкцій за умови прискореної сплати основної суми податкового боргу платникам податків фізичним і юридичним особам окремих категорій (пункт 2 (прим. 3) підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Ці механізми є різними за змістом і способом застосування. Нижче надано пояснення по кожному з них.

I. ЗБІЛЬШЕННЯ МІНІМАЛЬНОГО ПОРОГУ СУМИ ПОДАТКОВОГО БОРГУ, ДО ЯКОЇ НЕ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ЗАХОДИ СТЯГНЕННЯ

1 З ЯКОЇ СУМИ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОРГАНИ ДПС БУДУТЬ ЗАСТОСОВУВАТИ ЗАХОДИ СТЯГНЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ?

Законом збільшено суму податкового боргу, відносно якої застосовуються заходи стягнення з 60 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на сьогодні 1020 гривень) до 180 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на сьогодні 3060 гривень). До зазначеної суми податкового боргу територіальні органи ДПС не будуть направляти боржнику податкові вимоги та застосовувати заходи стягнення. Також майно боржників не буде передаватися в податкову заставу у разі, якщо загальна сума податкового боргу не перевищуватиме 3060 гривень.

Абзац третій пункту 59.1 статті 59, абзац шостий 89.2 статті 89, пункт 102.4 статті 102 Кодексу.

II. СПИСАННЯ НЕЗНАЧНИХ СУМ ПОДАТКОВОГО БОРГУ (ДО 3 060 ГРИВЕНЬ)

1 ЯКИЙ ПОДАТКОВИЙ БОРГ ПІДПАДАЄ ПІД СПИСАННЯ?

Списанню підлягає податковий борг (у тому числі штрафні санкції і пеня) платника податків, сукупний розмір якого за усіма податками і зборами не перевищує 3 060 грн (включно), що обліковувався станом на 1 листопада 2020 року та залишився несплаченим/непогашеним станом на дату списання такого боргу.

Не підлягає списанню податковий борг з податків та зборів, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства справляються у зв'язку із ввезенням (пересиланням) товарів на митну територію України або територію вільної митної зони або вивезенням (пересиланням) товарів з митної території України або території вільної митної зони, а також податковий борг осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства.

2 ЧИ ПІДПАДАЄ ПІД СПИСАННЯ ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗІ СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ, ЩО НЕ ПЕРЕВИЩУЄ 3 060 ГРИВЕНЬ?

Заборгованість зі сплати єдиного соціального внеску не підпадає під списання згідно з нормою пункту 2 (прим. 4) підрозділу 10 розділу XX Кодексу (зі змінами, внесеними Законом № 1072), однак частина заборгованості зі сплати єдиного внеску може бути списана згідно з нормою пункту 9 (прим. 15) розділу VIII Закону про ЄСВ, до якого внесено зміни, описані вище.

3 ЧИ ПІДПАДАЄ ПІД СПИСАННЯ ПОДАТКОВИЙ БОРГ ГРОМАДЯН ДО 3 060 ГРИВЕНЬ?

Так. Під дію Закону № 1072 підпадають усі категорії платників податків, крім осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства, та осіб, які мають податковий борг з митних платежів.

4 ЧИ ПОТРІБНО ПЛАТНИКАМ ПОДАТКІВ ПОДАВАТИ ДО ОРГАНІВ ДПС ЗАЯВУ НА СПИСАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ДО 3060 ГРИВЕНЬ?

Ні. Заява не подається, оскільки списання здійснюється контролюючим органом одноразово та одночасно усім платникам податків, сукупна сума податкового боргу яких станом на 1 листопада 2020 року не перевищувала 3 060 гривень (включно) та залишилась непогашеною на дату такого списання.

5 ЯК ПЛАТНИКУ ПОДАТКІВ ДІЗНАТИСЬ, СПИСУВАВСЯ ЙОМУ ПОДАТКОВИЙ БОРГ ЧИ НІ?

Інформацію про списання податкового боргу платник податків може отримати в приватній частині Електронного кабінету (в доступній для перегляду платнику податків інформації про стан розрахунків з податків та зборів буде відображена сума списання із посиланням на Закон № 1072).

Також інформацію про таке списання щодо суб'єктів господарювання після його проведення буде оприлюднено на вебпорталі ДПС. Крім того, інформація про проведене списання надаватиметься платнику податків у разі його звернення до контролюючого органу із відповідним запитом.

6 ЧИ ЗВІЛЬНЯЄТЬСЯ МАЙНО ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ З-ПІД ПОДАТКОВОЇ ЗАСТАВИ ТА ВІДКЛИКАЮТЬСЯ ВИКОНАВЧІ ДОКУМЕНТИ З ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ У РАЗІ ПРОВЕДЕННЯ СПИСАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ДО 3 060 ГРИВЕНЬ?

Так. Після проведення списання податкового боргу майно платника податків звільняється з-під податкової застави та виключається з відповідних державних реєстрів. Також інформація про списані суми передається до органів Державної виконавчої служби для закриття виконавчих проваджень.

Пункт 2 (прим. 4) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

III. ВІДСТРОЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ, ЗАГАЛЬНА СУМА ЯКОГО НЕ ПЕРЕВИЩУЄ 6 800 ГРИВЕНЬ

1 КОМУ МОЖЕ БУТИ НАДАНО ВІДСТРОЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ У СУМІ ДО 6 800 ГРИВЕНЬ?

Відстрочення податкового боргу надається платникам податків – фізичним особам, у тому числі самозайнятим особам, що станом на 1 грудня 2020 року мали загальний розмір податкового боргу (у тому числі штрафні санкції, пеня та проценти за користування розстроченням/відстроченням) у сумі, що не перевищує 6 800 гривень.

2 ЩО НЕОБХІДНО ЗРОБИТИ ПЛАТНИКУ ПОДАТКІВ, ЩОБ ОТРИМАТИ ТАКЕ ВІДСТРОЧЕННЯ?

Платнику податків необхідно звернутись з відповідною заявою довільної форми до контролюючого органу, де обліковується такий податковий борг. Зазначену заяву платником податків може бути подано як у паперовому вигляді (особисто звернувшись до контролюючого органу або надіславши листа), так і в електронному вигляді через приватну частину Електронного кабінету.

У разі якщо загальна сума податкового боргу станом на 1 грудня 2020 року перевищує 6 800 гривень або якщо із заявою звернувся платник податків, що не підпадає під дію Закону № 1072, контролюючий орган надсилає такому платнику податків у місячний строк відмову у наданні відстрочення у довільній формі.

3 ЧИ ПОТРІБНО ПЛАТНИКУ ПОДАТКІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ВІДСТРОЧКИ ПОДАВАТИ ДОДАТКОВІ ДОКУМЕНТИ, КРІМ ЗАЯВИ?

Ні. Ніяких додаткових документів подавати не потрібно. Це відстрочення буде здійснюватись без укладання окремого договору із платником податків, адже у пункті 1 (прим. 2) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, прямо передбачено, що норми статті 100 Кодексу для цього випадку не застосовуються.

4 ЧИ МОЖЕ ПЛАТНИК ПОДАТКІВ ДОСТРОКОВО СПЛАТИТИ ВІДСТРОЧЕНУ СУМУ ПОДАТКОВОГО БОРГУ ДО 29 ГРУДНЯ 2021 РОКУ СУМУ ПОДАТКОВОГО БОРГУ?

Так. При цьому платник податків повідомляє контролюючий орган про таку дострокову сплату шляхом надсилання листа у довільній формі.

5 ЧИ Є ТАКЕ ВІДСТРОЧЕННЯ ОПЛАТНИМ?

Ні. Відстрочення надається без нарахування процентів за користування відстроченням.

6 ЧИ НАРАХОВУЮТЬСЯ ШТРАФНІ САНКЦІЇ ТА ПЕНЯ ПЛАТНИКАМ ПОДАТКІВ, ЯКІ СКОРИСТУЮТЬСЯ МОЖЛИВІСТЮ ВІДСТРОЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ?

У разі погашення платником податків повної суми відстроченого податкового боргу не пізніше визначеного строку (29 грудня 2021 року) штрафні санкції і пеня на такі сплачені відстрочені суми не застосовуються та не нараховуються.

Разом із тим, у випадку непогашення платником податків повної суми відстроченого податкового боргу до настання визначеного строку, а також у разі її погашення після 29 грудня 2021 року штрафні санкції і пеня на відстрочені суми, що залишаться непогашеними, будуть нараховуватися у загальному порядку згідно з вимогами Кодексу.

Пункт 1 (прим. 2) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу

IV. ПРОЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ ЗА УМОВИ СПЛАТИ ОСНОВНОЇ СУМИ ПОДАТКОВОГО БОРГУ

1 НА КОГО РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ НОРМА ПУНКТУ 2 (ПРИМ. 3) ПІДРОЗДІЛУ 10 РОЗДІЛУ XX КОДЕКСУ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ № 1072 І ЯК НЕЮ СКОРИСТАТИСЯ?

Норма розповсюджується на платників податків, що станом на 1 листопада 2020 року мають податковий борг, за виключенням:

- ✓ великих платників податків, що відповідають критеріям, визначеним підпунктом 14.1.24 пункту 14.1 статті 14 Кодексу;
- ✓ осіб, на яких поширюються судові процедури, визначені Кодексом України з процедур банкрутства;
- ✓ осіб, відносно яких наявні судові рішення, що набрали законної сили, якими розстрочено (відстрочено) стягнення податкового боргу;
- ✓ банків, на які поширюються норми Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»;
- ✓ осіб, які мають податковий борг з митних платежів;
- ✓ осіб, які мають заборгованість зі сплати санкцій за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності та пені.

Платнику податків, який бажає скористатись пунктом 2 (прим. 3) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу необхідно звернутись до контролюючого органу за місцем обліку його податкового боргу із заявою в довільній формі про такий намір.

2 ЗА ЯКОЇ УМОВИ БУДУТЬ СПИСАНІ ШТРАФНІ САНКЦІЯ ТА ПЕНЯ?

Платнику податків необхідно звернутись до контролюючого органу за місцем обліку його податкового боргу із заявою в довільній формі про намір скористатись зазначеною нормою Закону № 1072 та забезпечити протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом № 1072 погашення грошовими коштами основної суми податкового боргу (без штрафних санкцій, пені, крім несплачених процентів за користування розстроченням/відстроченням), що виник станом на 1 листопада 2020 року, та своєчасну і у повному обсязі сплату поточних податкових зобов'язань.

Штрафні санкції та пеня будуть списані, якщо:

...основна частина податкового боргу (без штрафних санкцій, пені, крім несплачених процентів за користування розстроченням/відстроченням) погашена платником податків грошовими коштами...

...це погашення здійснене протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом №1072 (тобто з грудня 2020 року до червня 2021 року включно)...

...та за умови, що платник податків забезпечує своєчасну і у повному обсязі сплату поточних податкових зобов'язань із загальнодержавних та місцевих податків.

3 ЧИ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ У ТАКОМУ ВИПАДКУ НОРМИ ПУНКТУ 87.9 СТАТТІ 87 КОДЕКСУ ЩОДО ЧЕРГОВОСТІ ЗАРАХУВАННЯ ПЛАТЕЖІВ?

Так. Черговість зарахування коштів, що сплачує такий платник податків, у рахунок погашення податкового боргу, визначена пунктом 87.9 статті 87 Кодексу, застосовується.

Таким чином, платник податків має бути зацікавлений в найшвидшому погашенні основної суми податкового боргу, щоб якомога більша сума штрафних санкцій та пені була списана.

4 ЗА ЯКОЇ УМОВИ БУДУТЬ СПИСАНІ ШТРАФНІ САНКЦІЇ ТА ПЕНЯ?

У разі, якщо всі умови пункту 2 (прим. 3) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу виконано, розрахунки проведено у термін до червня 2021 року включно – штрафні санкції і пеня, що підлягають застосуванню та нарахуванню у зв'язку зі сплатою такого податкового боргу, не підлягають застосуванню та нарахуванню.

Пункт 2 (прим. 3) підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.